

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВОНАВЧИХ І ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ
ДИСЦИПЛІН У ЗЗСО (РІВЕНЬ СТАНДАРТУ):**

**«ШКІЛЬНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТА МЕТОДИКА ЙОГО НАВЧАННЯ»**

для студентів

галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня другого (магістерського)

спеціалізації 035.01 Українська мова і література
освітньої програми: 035.01.03 Українська мова та література, зарубіжна література

Київ – 2021

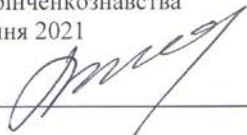
Розробник:

Удовиченко Л.М., доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

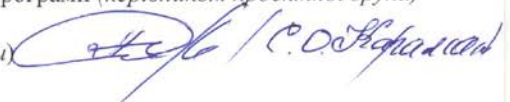
Викладачі:

Удовиченко Л.М., доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства
Протокол від 26 серпня 2021

Завідувач кафедри (О.О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи)

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи)

10 . 09 .2021 р.

Робочу програму перевірено

10 . 09 .2021 р.

Заступник директора Інституту філології (Л.І. Заяць)

Пролонговано:

на 2022/2023н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2010р., протокол № _____

на 2023/2024н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2021р., протокол № _____

на 2024/2025н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2022р., протокол № _____

на 2025/2026н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2023р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Методика навчання мовознавчих і літературознавчих дисциплін у ЗЗСО (рівень стандарту)

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	10 / 300	
Курс		I
Семестр		1
Кількість змістових модулів з розподілом:		6
Обсяг кредитів		10
Обсяг годин, в тому числі:		300
Аудиторні		40
Модульний контроль		24
Семестровий контроль		10
Самостійна робота		260
Форма семестрового контролю		екзамен

Шкільний курс української літератури та методика його навчання

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	
Курс		I
Семестр		1
Кількість змістових модулів з розподілом:		3
Обсяг кредитів		3
Обсяг годин, в тому числі:		90
Аудиторні		12
Самостійна робота		78
Форма семестрового контролю		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – підготувати студента-філолога до практичної діяльності, сформувати методичну компетентність майбутнього вчителя української літератури, виробити вміння створювати ефективні навчальні ситуації в освітньому та виховному процесі, виробити зрілість методичних суджень щодо специфіки викладання української літератури в школі на рівні стандарту, відпрацювати навички розвитку читацької діяльності школярів, формування їх естетичних смаків, свідомої потреби у спілкуванні з творами мистецтва слова.

Завдання дисципліни:

Сприяти формуванню програмних загальних і фахових компетенцій, визначених відповідними освітніми програмами, зокрема:

- здатність самостійно здобувати і використовувати нові знання і вміння, практичний досвід, ціннісні орієнтації; готовність до зміни професійної діяльності;
- здатність породжувати нові ідеї (креативність), адаптуватися до нових ситуацій, переоцінювати накопичений досвід, аналізувати свої можливості;
- здатність репрезентувати знання сучасної наукової парадигми в галузі літературознавства і мовознавства, методик навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури, динаміки їх розвитку, методологічні принципи, методичні прийоми літературознавчого і лінгвістичного та лінгводидактичного дослідження;
- здатність до самостійного поповнення, критичного аналізу і застосування теоретичних і практичних знань у сфері філології, методик навчання мовознавчих і літературознавчих дисциплін та інших гуманітарних наук для власних наукових досліджень;
- здатність самостійно досліджувати сучасні проблеми теорії та методики навчання мовознавчих і літературознавчих дисциплін в закладах загальної середньої освіти;
- здатність кваліфіковано аналізувати, коментувати, реферувати й узагальнювати результати наукових досліджень, проведених іншими фахівцями, використовуючи сучасні методики і методології, передовий вітчизняний і зарубіжний досвід;
- здатність кваліфіковано інтерпретувати різні методики й технології навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури, а також різні типи текстів, тлумачити їхній зміст в історико-генетичному та історико-функціональному та прикладному аспектах;
- здатність аналізувати мовний, літературний та методичний матеріал для забезпечення навчання і популяризації мовознавчих, літературознавчих та методичних знань;
- здатність до трансформації різних типів текстів (зміни стилю, жанру, цільового призначення тексту);
- здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі мовознавства, літературознавства та методик навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури.

1. Результати навчання за дисципліною

Вивчення дисципліни забезпечить уміння:

- фахово пояснювати феномен словесного художнього мистецтва, мовотворчості загалом, їх роль у житті людства і людини зокрема;
- репрезентувати глибокі знання з мовознавства, літературознавства та методик їх навчання, типології стилів (епохи, національних літератур, напрямків, шкіл, окремих письменників) і жанрів; знання традиційних сюжетів, образів і мотивів; розуміти природу і сутність національних традицій у галузі літератури і мистецтва;
- виявляти глибокі знання і розуміння сутності та принципів організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; типології навчальних занять, видів навчальної діяльності, форм, методів і технологій навчання; принципів і способів оцінювання досягнень здобувачів освіти;
- бути здатними ставити і розв'язувати на основі наявних даних прикладні завдання, пов'язані з використанням мови літератури та методик їх навчання в освітньому процесі;
- організовувати і здійснювати ефективну роботу самостійно і в команді; отримувати результати в умовах обмеженого часу;
- застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній та педагогічній галузях;
- забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівні викладання української мови і літератури, зарубіжної літератури у повному обсязі шкільних програм (рівень стандарту та профільний рівні); логічно будувати педагогічний процес в освітніх закладах різного рівня;
- планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в конкретній філологічній та педагогічній галузях.

2. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:				Модульний контроль	Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні		
Змістовий модуль I.							
Специфіка шкільного предмета «Українська література» рівня стандарт							
1. Методика викладання української літератури в школі як наука і навчальна дисципліна. Її складові частини	12	2					10
2. Методологічні засади викладання української літератури в загальноосвітній школі	12		2				10
Разом	24	2	2				20
Змістовий модуль II.							
Організація освітньої діяльності з української літератури рівня стандарт							
3. Планування та організація праці вчителя-словесника. Типи і структура уроків зарубіжної літератури в школі	12	2					10
4. Методи, прийоми і види робіт з літератури. Форми організації навчальної діяльності учнів з літератури.	17	2					15
Разом	29	4					25
Змістовий модуль III.							
Естетичне виховання і розвиток читацьких якостей учнів-читачів							
5. Етапи вивчення художнього твору в основній і старшій школі.	12	2					10
6. Вивчення художніх творів зарубіжної літератури у їхній родовій специфіці.	12		2				10
7. Позакласна роботи з літератури.	13						13
Разом	37	2	2				33
Семестровий контроль	15						
Усього	90	8	4				78

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I. СПЕЦИФІКА ШКІЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРА» РІВНЯ СТАНДАРТ

ТЕМА 1. Методика викладання української літератури в школі як наука і навчальна дисципліна. Її складові частини.

Особливості вивчення літератури як виду мистецтва і науки. Об'єкт і предмет методики. Загальнонаукові та специфічні методи дослідження методики викладання української літератури та їх характеристика: критичне переосмислення набутого вітчизняного і зарубіжного педагогічного досвіду, масове усне та письмове опитування учителів та учнів, метод цілеспрямованого спостереження, педагогічний експеримент. Проблеми літературної освіти у школі.

Законодавча база, яка регулює процес викладання української літератури в українській школі. Історія становлення предмета в школі. Специфіка викладання української та української літератури в різних типах середніх загальноосвітніх закладів України. Мета і завдання шкільних курсів літератури у контексті Національної доктрини розвитку освіти в Україні XXI ст.

ТЕМА 2. Методологічні засади викладання української літератури в загальноосвітній школі.

Методологічні основи викладання української літератури. Розрізнення понять «українська література» і «світова література».

Статуси предметів «Українська література» і «Українська література» в середніх навчальних закладах України різних типів. Причини, які зумовили впровадження курсу «Українська література»: націоналізація української освіти, орієнтація України на світову спільноту.

Сукупність наук, які виконують роль підвалин дисципліни «Методика викладання української літератури в школі». Зв'язок методики з суміжними науками: літературознавством, мовознавством, педагогікою, психологією, естетикою, етикою та іншими, а також методикою навчання української літератури. Роль практики навчання української літератури у розвитку методичної науки та інноваційного оновлення літературної освіти.

Українська та зарубіжна література в школі як засіб глобалізації та лібералізації української освіти і перебудови її на засадах особистісно зорієнтованої педагогіки, шлях до формування нерепресивної свідомості і нонконформізму.

Змістовий модуль II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУР РІВНЯ СТАНДАРТ

ТЕМА 3. Планування та організація праці вчителя-словесника.

Типи і структура уроків української літератури.

Види планів у роботі учителя словесника: календарні, тематичні, календарно-тематичні, поурочні. Їх структура. Мета планування роботи із української літератури. Урахування знань, умінь та навичок, сформованих у процесі вивчення інших курсів. Основні принципи навчання предмета та їх відображення у планах роботи.

Підготовка учителя до вивчення літературної теми:

- визначення власної концепції вивчення монографічної чи оглядової теми, її співвіднесення з програмовими вимогами;
- вивчення матеріалів до теми за навчальною літературою (аналіз системи запитань і завдань, їх корегування із урахуванням рівня навчальних досягнень класу);
- вивчення методичної та додаткової літератури, виявлення між літературних та між предметних зв'язків, з'ясування можливостей їх використання;
- лінгво-стилістичний аналіз виучуваного художнього твору, визначення матеріалів і форм словникової роботи, попереднє планування роботи;
- виявлення історичних, національних, культурологічних, соціальних тощо реалій, попередній огляд матеріалу, вибір засобів та форм коментування;
- аналіз наочності, визначення форм і способів її включення в загальну систему вивчення художнього твору.

Специфіка уроків української літератури та її вплив на переосмислення всіх складових уроку. Стала і неусталена структура уроку. Загальнопедагогічні та специфічні вимоги до структури уроку літератури. Реалізація міжпредметних, міжлітературних та міжмистецьких зв'язків.

Плани і плани-конспекти уроків. Наукові вимоги до їх структури. Проблема традиційних та нестандартних уроків. Типологія уроків літератури.

ТЕМА 4. Методи, прийоми і види робіт з літератури.

Форми організації навчальної діяльності учнів з літератури.

Формування читацької компетентності, пізнавальної творчої активності, самостійності учнів у набутті знань, умінь та навичок. Проблемне навчання на уроках літератури.

Наукові класифікації методів навчання. Специфіка методів навчання української літератури. Види методів. Реалізація методів через адекватні прийоми роботи. Види робіт учнів. Комбінування різних методів, їх взаємозв'язок у практичній діяльності вчителя. Метод творчого читання на всіх етапах літературної освіти як основний специфічний метод вивчення художньої літератури, прийоми реалізації, види робіт. Метод евристичної бесіди, прийоми реалізації, види робіт. Види бесід (за заздалегідь складеними питаннями, вільна, евристична). Їх роль у активізації процесу осмислення художнього твору. Дослідницький метод та специфіка його впровадження у

класах з різними рівнями сформованості читацької компетентності, прийоми реалізації, види робіт. Мета і завдання використання репродуктивного методу з різними прийомами та видами робіт.

Принципи вибору методів навчання. Залежність вибору методів і прийомів роботи від конкретної навчально-виховної мети і змісту уроку. Ефективність звернення до прийому зіставлення: фактів рідної та української літератур, оригіналу і перекладу, різних перекладів, реалій суспільного і культурного життя, менталітету тощо.

Триєдина мета уроків літератури: літературний розвиток, збагачення мовного запасу учнів, формування компетентностей, виховання всебічно розвиненої творчої особистості.

Форми організації навчальної діяльності учнів. Пасивні, активні та інтерактивні форми організації роботи. Традиційні та сучасні форми роботи.

Проблемність на уроках літератури.

Оптимізація літературної освіти. Засоби навчання. Сучасні технічні та комп'ютерні засоби навчання. Наочність на уроках літератури. Види і типи наочності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ І РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ-ЧИТАЧІВ

ТЕМА 5. Етапи вивчення художніх творів української літератури в основній і старшій школі.

Історія літератури і проблема навчання літератури в середніх загальноосвітніх навчальних закладах України. Роль історико-літературного контексту у читацькій рецепції. Специфіка використання та принципи добору відомостей з історії української літератури у літературному розвитку учня-читача.

Навчально-виховна роль використання відомостей про життєвий і творчий шлях письменника на уроках літератури в основній і старшій школі. Вимоги програм до знань про авторів виучуваних художніх творів.

Умовність розподілу матеріалу за основними етапами роботи над художнім твором. Урахування етапу літературної освіти, жанрового різновиду твору.

Основні етапи вивчення художнього твору на уроках літератури. Етап підготовки до сприйняття художнього твору та його роль у формуванні читацьких потреб і інтересів. Психолого-педагогічна обумовленість уведення вступних бесід та уроків. Ефективність використання суміжних видів мистецтва. Основні види вступних занять в основній і старшій школі: попередня бесіда, слово або розповідь учителя, робота з наочною. Ускладнення видів і змісту роботи в старшій школі: необхідність створення історико-літературного та історико-культурного фону доби, зв'язок літературного твору з життям письменника, життєва основа твору; збільшення ролі та обсягу лекційного матеріалу, ускладнення характеру попередньої бесіди. Основні прийоми роботи.

Специфіка організації етапу читання твору. Вимоги до читання учителя і учнів. Ефективні методи, прийоми і види робіт. Значення повторного читання, його функції на етапі пояснювального читання. Робота над словом у процесі читання. Особливості читання ліричних, драматичних і прозових творів.

Роль і зміст етапу підготовки до аналізу. Роль бесід відтворювального характеру, переказів, складання різних видів планів (простого і складного; цитатного; плану оповіді, опису, діалогу, авторської характеристики героя; ідейно-тематичного; сюжетно-композиційного тощо). Вимоги до усних відповідей. Цитування як форма роботи над текстом. Вміння цілеспрямовано вибирати цитати, коментувати їх, використовувати у переказі.

Шкільний аналіз художнього твору. Етап підсумків аналізу. Види творчих робіт учнів з літератури. Поняття аналізу та інтерпретації художнього твору. Розвиток читацької рецепції. Ідейно-художня оцінка твору учнями-читачами у контексті літературної критики.

Українознавчий компонент у вивченні художнього твору.

ТЕМА 6. Вивчення художніх творів української літератури у їхній родовій специфіці.

Особливості художніх творів різних родів, видів, жанрів. Психолого-педагогічні особливості сприйняття художніх творів різних жанрів учнями різних вікових груп.

Особливості вивчення епічних творів в основній і старшій школі. Робота над текстом прозового твору. Специфіка етапів вивчення прозового твору в основній і старшій школі. Роль евристичної бесіди у підготовці аналізу творів великих жанрових форм. Способи активізації читання. Розвиток мовлення учнів у процесі вивчення прозових художніх творів.

Особливості вивчення ліричних творів в основній і старшій школі. Жанрова своєрідність лірики. Емоційний характер сприйняття лірики. Загальні та специфічні етапи вивчення ліричного твору в основній і старшій школі. Методичні шляхи залучення учнів до процесу співпереживання. Особливості роботи над мовними зображувальними засобами ліричного твору. Роль виразного читання у засвоєнні емоційно-образної своєрідності вірша.

Особливості вивчення драматичних творів. Жанрова своєрідність драми. Знайомство учнів із особливостями драми. П'єса і вистава. Загальні та специфічні етапи вивчення драматичного твору в основній і старшій школі. Включення елементів сценічної історії п'єси до системи роботи над драматичним художнім твором. Особлива роль наочності. Ефективні методи і прийоми роботи. Інсценування і написання сценарію за драматичним твором як ефективні прийоми роботи. Розвиток творчого мислення учнів у процесі вивчення драматичних художніх творів. Творчі постановки. Опрацювання драматичних творів в урочній та позаурочній роботі.

ТЕМА 7. Позакласна роботи з літератури.

Навчально-виховні завдання позакласної роботи літератури. Рекомендації до організації позакласного читання. Взаємозв'язаний характер класного і позакласного читання. Роль роботи у розвитку читацької компетентності учнів. Принципи організації позакласної роботи:

- взаємодія з іншими шкільними предметами та видами мистецтв;
- взаємопов'язане вивчення української та української літератури;
- широку використання різноманітних ігрових видів роботи, що стимулюють фантазію, творчий підхід школярів;
- загально дидактичні принципи (добровільної участі, наступності і перспективності, доступності, індивідуального підходу, урахування здібностей і нахилів).

Зміст роботи з позакласного читання. Принципи вибору творів для позакласного читання (персоналії, проблемно-тематичний, жанрово-родовий, взаємозв'язаного вивчення української та української літератури). Завдання уроків позакласного читання. Урахування вікових особливостей, потреб і інтересів учнів, рівня читацької культури у доборі творів для позакласного читання.

Етапи здійснення позакласної роботи зі української літератури. Вивчення читацьких потреб і інтересів як перший етап позакласної роботи. Ефективні форми організації позакласного читання. Основні види робіт учнів (анкетування; індивідуальні та колективні бесіди; "звіти" учнів про самостійно прочитані художні твори; ведення читацького щоденника; складання каталогів з картками, що містять бібліографічні відомості та коротку анотацію; ведення альбому власних ілюстрацій до творів; ведення робочого зошита з позакласного читання; складання анотацій, післямов, передмов до книг; написання рецензій, відгуків, рефератів та творів на книгу; проведення засідань гуртка книголюбів).

Шкільна і класна бібліотека. Керівництво позакласним читанням. Навчання самостійному читанню.

4. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	1	1	
Відвідування семінарських занять	1	1	1			1	1	
Робота на семінарському занятті	10	1	10			1	10	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	5	25	
<i>Разом</i>			17		7		37	
Максимальна кількість балів: 61								
Розрахунок коефіцієнта: $61 : 60 = 1$								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. СПЕЦИФІКА ШКІЛЬНОГО ПРЕДМЕТА "УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА" РІВНЯ СТАНДАРТ

Самостійна робота 1.

1. Визначте роль практики навчання зарубіжної літератури у розвитку методичної науки та інноваційного оновлення літературної освіти. Проаналізуйте сутність літературної освіти за освітнім стандартом Нової української школи -2 бали.
2. Визначте перспективи курсу зарубіжної літератури. Розкрийте способи реалізації міжпредметних, міжлітературних та міжмистецьких зв'язків -3 бали.

(Форма звітності: постер)

Максимальна оцінка за модуль – 5 балів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР РІВНЯ СТАНДАРТ

Самостійна робота 2.

1. Розкрийте роль сучасних технічних та комп'ютерних засобів навчання зарубіжної літератури. Охарактеризуйте проблему розвитку школярів

засобами зарубіжної літератури і шляхи формування читацьких умінь -2 бали.

2. Поясніть основні види робіт учнів з позакласного читання (анкетування; індивідуальні та колективні бесіди; «звіти» учнів про самостійно прочитані художні твори; ведення читацького щоденника; складання каталогів з картками, що містять бібліографічні відомості та коротку анотацію; ведення альбому власних ілюстрацій до творів; ведення робочого зошита з позакласного читання; складання анотацій, післямов, передмов до книг; написання рецензій, відгуків, рефератів та творів на книгу; проведення засідань гуртка книголюбів) -3 бали.

(Форма звітності: інтелектуальна карта)

Максимальна оцінка за модуль – 5 балів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ І РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКИХ ЯКОСТЕЙ

УЧНІВ-ЧИТАЧІВ

Самостійна робота 3.

Розкрийте навчально-виховні завдання позакласної роботи літератури.

Прокоментуйте рекомендації до організації позакласного читання, взаємозв'язаний характер класного і позакласного читання. Роль роботи у розвитку читацької компетентності учнів. Принципи організації позакласної роботи:

- взаємодія з іншими шкільними предметами та видами мистецтв;
- взаємопов'язане вивчення української та зарубіжної літератури;
- широку використання різноманітних ігрових видів роботи, що стимулюють фантазію, творчій підхід школярів;
- загально дидактичні принципи (добровільної участі, наступності і перспективності, доступності, індивідуального підходу, урахування здібностей і нахилів).

(Форма звітності: кластер)

Максимальна оцінка – 5 балів.

Самостійна робота 4.

Прокоментуйте зміст роботи з позакласного читання, принципи вибору творів для позакласного читання (персоналії, проблемно-тематичний, жанрово-родовий, взаємозв'язаного вивчення української та зарубіжної літератури), завдання уроків позакласного читання, урахування вікових особливостей, потреб і інтересів учнів, рівня читацької культури у доборі творів для позакласного читання.

(Форма звітності: інформаційний плакат)

Максимальна оцінка – 5 балів.

Самостійна робота 5.

Розкрийте етапи здійснення позакласної роботи зі зарубіжної літератури та вивчення читацьких потреб і інтересів.

(Форма звітності: комікс за темою)
Максимальна оцінка – 5 балів.

Самостійна робота 6.

Опишіть ефективні форми організації позакласного читання, основні види робіт учнів (анкетування; індивідуальні та колективні бесіди; "звіти" учнів про самостійно прочитані художні твори; ведення читацького щоденника; складання каталогів з картками, що містять бібліографічні відомості та коротку анотацію; ведення альбому власних ілюстрацій до творів; ведення робочого зошита з позакласного читання; складання анотацій, післямов, передмов до книг; написання рецензій, відгуків, рефератів та творів на книгу; проведення засідань гуртка книголюбів).

(Форма звітності: скетч нотатки)
Максимальна оцінка – 5 балів.

Самостійна робота 7.

Розкрийте функцію шкільної і класної бібліотеки та способи керівництва позакласним читанням учнів і навчання самостійному читанню.

(Форма звітності: таблиця)
Максимальна оцінка – 5 балів.
Максимальна оцінка за модуль – 25 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1	Творча робота, усна відповідь	5	I-IV
Модуль 2	Творча робота, усна відповідь	5	V- VIII
Модуль 3	Творча робота, усна відповідь	25	IX-XII
Разом		35 балів	

6.3 Орієнтовні питання для самоконтролю.

*Орієнтовні питання
для самоконтролю до модуля № 1*

1. Схарактеризуйте зарубіжну літературу як шкільний навчальний предмет.
2. Визначте зміст і структуру шкільного курсу зарубіжної літератури.
3. Розкрийте особливості методика викладання зарубіжної літератури як наука. Її складові частини і джерела розвитку.

4. Сформулюйте зв'язок методики літератури з іншими фундаментальними науками.
5. Викладіть методологічні основи викладання зарубіжної літератури в школі.
6. Наведіть приклад розробленого вами фрагменту уроку, де були б ефективно використані знання методологічних основ викладання зарубіжної літератури в школі.
7. Схарактеризуйте основні принципи вивчення зарубіжної літератури в школі.
8. Доведіть фрагментом уроку важливість принципу вивчення художнього твору в єдності змісту та форми.
9. Розкрийте професійні якості учителя словесності.
10. Схарактеризуйте особливості сприймання художньої літератури учнями різних вікових груп.
11. Поясніть специфіку уроку літератури, вимоги до уроку літератури, схарактеризуйте підготовка учителя до уроку.
12. Розкрийте проблему типології уроків літератури.
13. Означте планування роботи вчителя-словесника.
14. Охарактеризуйте наочність та технічні засоби навчання на уроках зарубіжної літератури.
15. Поясніть структуру уроку літератури. Схарактеризуйте особливості навчальних ситуацій.

Орієнтовні питання

для самоконтролю до модуля № 2

1. Розкрийте етапи вивчення твору у школі.
2. Схарактеризуйте етап підготовки до сприймання художнього твору.
3. Означте методи та прийоми вивчення художнього твору у школі.
4. Сформулюйте метод творчого читання та основні види робіт.
5. Сформулюйте евристичний метод, види робіт учнів у процесі використання евристичного методу.
6. Означте лекцію і розповідь на уроці літератури, методику їх проведення.
7. Визначте види шкільної бесіди, розкрийте методику їх проведення.
8. Розкрийте дослідницький метод та самостійну роботу учнів з літератури.
9. Сформулюйте специфіку шкільного аналізу художнього твору.
10. Означте принципи аналізу художнього твору у школі.
11. Схарактеризуйте шляхи шкільного аналізу художнього твору.
12. Розкрийте особливості вступних і підсумкових занять в системі вивчення художнього твору.
13. Схарактеризуйте особливості вступних та підсумкових занять з літератури.
14. Означте специфіку вивчення біографії письменника в основній та старшій школі.

15. Сформулюйте специфіку вивчення епічних творів в основній школі.
16. Сформулюйте специфіку вивчення епічних творів у старшій школі.
17. Розкрийте специфіку вивчення ліричних творів в основній школі.
18. Розкрийте специфіку вивчення ліричних творів у старшій школі.
19. Розкрийте специфіку вивчення драматичних творів в основній школі.
20. Розкрийте специфіку вивчення драматичних творів у старшій школі.
21. Схарактеризуйте методику формування теоретико-літературних понять.
22. Означте специфіку вивчення літературно-критичних матеріалів.

*Орієнтовні питання
для самоконтролю до модуля № 3*

1. Означте письмові роботи з літератури.
2. Розкрийте особливості уроків позакласного читання.
3. Схарактеризуйте факультативні заняття з літератури.
4. Означте позакласну роботу з літератури: мета, основні напрями роботи.
5. Визначте особливості роботи літературного гуртка у школі.
6. Схарактеризуйте літературні вечори, конференції, шкільні олімпіади з літератури.
7. Розкрийте напрями роботи з літературного країнознавства, схарактеризуйте літературні екскурсії та походи.
8. Означте шкільний літературний кабінет.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль відбуватиметься у формі комплексного екзамену. Мінімальна кількість балів для допуску до складання екзамену – 35.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- самостійність мислення,
- аргументованість тез,
- вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

6.5. Орієнтовний перелік питань для самоконтролю

1. Методологічні основи викладання української літератури в школі.
2. Наведіть приклад розробленого вами фрагменту уроку, де були б ефективно використані знання методологічних основ викладання української літератури в школі.
3. Основні принципи вивчення української літератури в школі.
4. Доведіть фрагментом уроку важливість принципу вивчення художнього твору в єдності змісту та форми.
5. Метод творчого читання у роботі вчителя-словесника.

6. Програйте фрагмент уроку з застосуванням двох-трьох прийомів методу творчого читання, доведіть їх доцільність.
7. Метод евристичної бесіди у роботі вчителя-словесника.
8. Розробіть фрагмент уроку з використанням методу евристичної бесіди, доведіть його ефективність.
9. Дослідницький метод у роботі вчителя-словесника.
10. Наведіть приклад ефективного застосування дослідницького методу на уроці.
11. Репродуктивний метод у роботі вчителя-словесника.
12. Розробіть фрагмент уроку з використанням репродуктивного методу. Доведіть його ефективність.
13. Творчий характер уроку української літератури.
14. Підготуйте презентацію підручника “Українська література” (фрагмент уроку, клас за вибором).
15. Підготовка до сприйняття художнього твору.
16. Наведіть приклад слова вчителя на етапі підготовки до сприйняття художнього твору.
17. Сприйняття художнього твору у школі.
18. Наведіть приклад навчальної ситуації уроку – сприйняття художнього твору. Який метод буде відігравати домінуючу роль?
19. Підготовка до аналізу художнього твору у школі.
20. Наведіть приклад навчальної ситуації на етапі підготовки до аналізу художнього твору.
21. Аналіз як необхідний етап вивчення літературного твору.
22. Наведіть систему запитань, спрямовану на аналіз художнього твору.
23. Особливості вивчення життя і творчості письменника в середніх класах.
24. Наведіть приклад навчальної ситуації, під час якої вчитель проголошує слово про письменника.
25. Особливості вивчення життя і творчості письменника в старших класах.
26. Наведіть приклад слова вчителя на уроці по вивченню біографії письменника в старших класах.
27. Шлях аналізу “услід за автором” та його реалізація на уроці літератури.
28. Наведіть приклад фрагменту уроку, на якому здійснюється аналіз художнього твору шляхом “услід за автором”.
29. Пообразний шлях аналізу і його реалізація при вивченні художнього твору.
30. Наведіть приклад навчальної ситуації уроку, де використовується пообразний шлях аналізу художнього твору.
31. Проблемно-тематичний шлях аналізу та його реалізація при вивченні художнього твору.
32. Наведіть приклад системи запитань, спрямованих на реалізацію проблемно-тематичного шляху аналізу.
33. Заклучні заняття при вивченні художнього твору.
34. Наведіть фрагмент заклучного заняття при вивченні художнього твору.
35. Особливості вивчення епічних творів у школі.

36. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню епічного твору.
37. Особливості вивчення драматичних творів української літератури.
38. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню драматичного твору.
39. Особливості вивчення ліричних творів української літератури.
40. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню ліричного твору.
41. Структура уроку літератури.
42. Наведіть приклад плану уроку, який було апробовано під час педагогічної практики.
43. Основні напрямки у роботі з розвитку мовлення учнів на заняттях з української літератури.
44. Наведіть приклад навчальної ситуації уроку. Під час якої здійснюється робота над розвитком мовлення учнів.
45. Теорія літератури та її значення у шкільній літературній освіті.
46. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню теоретичного поняття.
47. Організація позакласного читання школярів.
48. Наведіть приклад фрагменту уроку позакласного читання.
49. Види та форми позакласної роботи учнів з української літератури.
50. Наведіть план позакласного заходу, проведеного під час педагогічної практики.
51. Види планування роботи вчителя української літератури.
52. Наведіть фрагмент календарно-тематичного планування, застосованого під час педагогічної практики.
53. Специфіка вивчення творів української літератури.
54. Підготуйте презентацію предмета “Українська література”.
55. Вимоги до вчителя української літератури.
56. Проаналізуйте чинні програми із української літератури і визначте, якої підготовки потребує вчитель-словесник.
57. Значення шкільного курсу “Українська література” його зміст і структура.
58. Схарактеризуйте специфіку наповнення і роботи шкільного літературного кабінету.
59. Наочність та технічні засоби навчання на уроках української літератури.
60. Наведіть приклад фрагменту уроку української літератури з використанням одного з видів наочності.

4.6 Шкала відповідності оцінок

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
А	90-100 балів	Відмінно-високий рівень знань (виконання), з можливими незначними недоліками (помилками);

B	89-82 балів	Дуже добре -достатньо високий рівень знань (виконання), без суттєвих (грубих) помилок;
C	81-75 балів	Добре -у цілому гарний рівень знань (змістовна робота), з незначною кількістю помилок;
D	74-69 балів	Задовільно -посередній рівень знань (виконання), зі значними недоліками (помилками);
E	68-60 балів	Достатньо -мінімальний можливий допустимий рівень знань (виконання);
F	59-1 балів	Незадовільно.

Загальні критерії оцінювання відповідей студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«дуже добре»	ставиться за достатньо повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі без суттєвих грубих помилок; достатньо високі знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«достатньо»	ставиться за вияв мінімально можливого допустимого рівня знань, мінімальну обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути основні з них за допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями

	<p>про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до виконання фахової діяльності після закінчення вишу без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.</p>
--	--

7. Навчально-методична карта змістового модуля(денна форма)

8. **Разом:** 90 год., лекції – 8 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 78 год..

9.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль II
Назва модуля	СПЕЦИФІКА ШКІЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»	ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР РІВНЯ СТАНДАРТ	ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ І РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ-ЧИТАЧІВ
К-ть балів за модуль	17 балів	7 балів	37 балів
Лекції: 4 - відвідування	1	2	1
Семінарські	1		2
Теми семінарських занять: 2 – відвідування, 20 – робота на семінарських заняттях (всього 22 балів)	Шкільні програми зі зарубіжної літератури		Вивчення художніх творів зарубіжної літератури у їхній родовій специфіці
Самостійна робота (всього 35 балів)	5 балів	5 балів	5+5+5+5+5=25 балів
Підсумковий контроль	Максимальна кількість балів –61 бал		

10. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для студентів вищих закладів освіти / ред. М. М. Гнатюк. - Київ : Ленвіт, 2000. - 240 с.
2. Куцінко, О. Г. Особливості викладання зарубіжної літератури в школі / О. Г. Куцінко. - Харків : Основа, 2018. - 94 с. - (Зарубіжна література в школі; вип. 1).
3. Кудряшов Н. Типологія уроков по літературе / Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы.- М.: Просвещение, 1981.-270 с.
4. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах [Текст] : підручник / Л. Ф. Мірошніченко. - Київ : Слово, 2010. - 432 с.
5. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школах [Текст] : навчальний посібник / Ф. М. Штейнбук. - Київ : Кондор, 2007. - 316 с.
6. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За ред. доктора пед. наук, проф., члена-кореспондента АПН України Н.Й.Волошиної.- К.: Ленвіт, 2002.

Додаткова література

1. Актуальні проблеми науково-методичного забезпечення викладання зарубіжної літератури в навчальних закладах України [Текст] : збірник матеріалів конференції / ред. Ю. І. Ковбасенко. - Київ : Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів ім. Бориса Грінченка, 2001. - 219 с.
2. Актуальні проблеми науково-методичного забезпечення викладання зарубіжної літератури в навчальних закладах України [Текст] : збірник матеріалів конференції. Ч. 2 / Українська асоціація викладачів зарубіжної літератури ; ред. Ю. І. Ковбасенко. - Київ : Українська асоціація викладачів зарубіжної літератури, 2002. - 60 с.
3. Громадянське виховання у формах і змісті виховної діяльності освітніх закладів : методичні рекомендації / Управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Кафедра теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури. - Дніпропетровськ : [Промінь], 2000. - 171 с.
4. Дмитренко, К. А. Інноваційні методи викладання зарубіжної літератури [Текст] / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова. - Харків : Основа, 2018. - 92 с. : схеми, рис., табл. - (Бібліотека журналу "Зарубіжна література в школі").
5. Жабицкая Л. Восприятие художественной литературы и личность. Литературное развитие в юности. – Кишинев: Штиница, 1974. – 134 с.
6. Методика выразительного чтения [Текст] : учебное пособие / Б. С. Найденов [та ін.] ; общ. ред. Т. Ф. Завадская. - Москва : Просвещение, 1977. - 176 с.
7. Навчальні ігри на уроках зарубіжної літератури. 5-11 класи / уклад.: І. Дворницька, Л. Зіневич. - Тернопіль : Мандрівець, 2007. - 224 с.
8. Ніколенко, О. М. Поезія французького символізму [Текст] : Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артюр Рембо : посібник для вчителя / О. М. Ніколенко. - Харків : Ранок ; Харків : Веста, 2003. - 142 с. - (Скарбниця словесника).
9. Оніщенко, Л. В. Організація гурткової роботи із зарубіжної літератури : методичні рекомендації / Л. В. Оніщенко, О. Б. Щербіна. - Харків : Основа, 2018.
10. Скуратівський В.Л. Етюди з світової літератури [Текст] : матеріали до уроків у старших класах в курсі "Зарубіжна література" / В. Л. Скуратівський; Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів імені Бориса Грінченка, Українська асоціація викладачів зарубіжної літератури. - Київ : Навчальні посібники, 1995. - 70 с.

Ресурси

1. Концепція літературної освіти в загальноосвітній школі. Режим доступу http://mon.gov.ua/content/Нормативно-правова_база/58.pdf
2. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. – Львів, 2016. – 64 с. Режим доступу <http://education-ua.org/ua/draft-regulations/852-nova-ukrajinska-shkola-osnovi-standartu-osviti>

3. Нова українська школа: утопічні мрії, катастрофа чи реальний шанс змінити країну (опитування) Режим доступу <http://dyvys.info/2016/12/20/nova-ukrayinska-shkola-utopichni-mriyi/>
4. Пронкевич О. «Світова література» у школі: погляд Бориса Шалагінова й Олександра Пронкевича режим доступу <http://litakcent.com/2012/05/16/svitova-literatura-u-shkoli-pohljad-borysa-shalahinova-j-oleksandra-pronkevycha/>